

Р Е Ш Е Н И Е
№ 143
Гр.София, 03.04.2015 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и седми март, 2015 г., в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА КЪНЧЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
БИСЕР ТРОЯНОВ

При участието на секретаря ЦЕКОВА
В присъствието на прокурора ГЕНЧЕВ
Изслуша докладваното от съдия СТАМБОЛОВА К.Н.Д. 132/15 г.
и за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда, постановена на 31.03.14 г. по Н.Д.1972/12 г., Специализираният наказателен съд /СпНС/, 2 състав е признал подсъдимите В. С. Ч., Г. Ж. М. и Т. С. О. за невиновни по повдигнатите им обвинения по чл.321,ал.3,пр.2,т.1 вр.ал.1 НК; чл.213 А,ал.2, т.1, пр.1 вр.ал.1 НК и чл.252,ал.2 вр.ал.1 вр.чл.20,ал.2 вр.ал.1 НК за Ч.; по чл.321,ал.3,пр.2,т.2 вр.ал.2 НК и чл.252,ал.2 вр.ал.1 вр.чл.20,ал.4 вр. ал.1 НК за М. и О.

Тази присъда е потвърдена с решение № 38/04.12.14 г.,постановено от Апелативния специализиран наказателен съд /АСпНС/, 1 състав по В.Н.Д.186/14 г.

Срещу така постановеното решение е постъпил касационен протест от представител на Апелативната специализирана прокуратура /АСпП/, в който са релевирани касационните основания по чл.348,ал.1,т.1 и 2 НПК. Иска се отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В съдебно заседание пред ВКС прокурорът от ВКП поддържа протеста с отразените в него доводи.

Такова становище изразява и повереникът на частния обвинител /редовно призован, но неявяващ се/ Р. У., адвокат К.

Подсъдимите Ч., М. и О. се явяват лично и молят протестът на АСпП да не бъде уважаван. За същото настояват и техните упълномощени защитници-адвокати К., М. и Б. Първите двама доразвиват позициите си и в представена писмена защита.

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, като взе предвид протеста и отразените в него доводи, като съобрази становищата на страните в съдебно заседание и след като сам се запозна с материалите по делото в рамките на компетенциите си по чл.347 и сл.НПК, намира за установено следното:

Общо казано, според прокурора, изготвил протеста, въззивната инстанция е допуснала особено съществено нарушение на процесуалните правила, визирани

в чл.14 и чл.107,ал.1 НПК, като не е извършила изискуемата от закона всестранна и обективна оценка на релевантните факти и в тази връзка незаконосъобразно е потвърдила оправдателната присъда на СпНС. Иначе казано, позоваването на посочените процесуални текстове изисква обосновка относно процедурни грешки, допуснати от решаващия съд, чийто съдебен акт се атакува, които са довели до противоречашо на правилата формиране на съдебната воля при извеждане на фактологията на престъпната дейтелност и правилното приложение на материалното право. Прочитът на касационния протест обаче установява, че държавният обвинител преимуществено е възпроизвеждал съдържание на доказателствени материали по начин, какъвто на него му се струва подходящ с оглед доказване на обвинителната теза и нейното фактическо естество. Всъщност, пороците на решението на АСпНС се свеждат в голямата им част до несъгласие с доказателствения разбор, направен от съда и прокурорът е извел собствен анализ, който претендира да бъде приет от ВКС. Казаното обуславя оплакване за необоснованост, макар и формално да се твърди, че е нарушение на процесуалния закон. Необосноваността от своя страна не е касационно основание, защото е относима към съд по фактите, а върховната съдебна инстанция по наказателни дела е съд по правото, поне при първо гледане на делото пред него, каквото е настоящото такова. Ето защо ще се вземе отношение само по процесуалните доводи, които действително могат да бъдат субсумирани под нарушение на чл.348,ал.1,т.2 НПК.

Както е отбелязал държавният обвинител в своя протест, процесният случай е по-особен и се изисква внимателно обсъждане на всички доказателства без изключение, без значение на коя фаза на процеса са набавени, в тяхната съвкупност и логически връзки. Оттук обаче се извежда заключение, че показанията на основните свидетели, уличаващи подсъдимите, са нагласени в хода на съдебното производство и като е използвал истински факти, съдът им е придал насоченост в полза на дейците. Ерго, единствено правилният подход би бил да се ползват приобщените по съответен процесуален ред показания, дадени от тези свидетели на досъдебното производство, без значение какви промени се наблюдават при свидетелстването им в същинския съдебен процес. Тук трябва да се направи уточнението, че дори и да се признава, че централно място в наказателния процес заема съдебното производство /чл.7 НПК/, по същество се иска да бъдат съдържателно ценени доказателства, както те са събрани в неговата подготвителна фаза- досъдебното производство.

Решаващите съдилища неоснователно са подложени на цитираните упреци. И СпНС, и АСпНС изключително прецизно са формулирали становищата си защо се доверяват на казаното от свидетелите-пострадали и по-специално на Т. Ат. в хода на съдебното дирене. Без всякакво съмнение Ат. е приет за лице, което не само е дискредитирано, но и изпитва готовност да дискредитира хора, с цел да облекчи собственото си положение пред органи, ангажирани с наказателно преследване. Това се установява както от неговите собствени показания пред съда и депозираното от другите свидетели-пострадали, които признават, че ги е уговарял какво да говорят на ДП, така и от свидетеля полицаи К., разпитан в съдебно заседание на 05.06.13 г. В никакъв случай не може да се приеме, че показанията на анонимен свидетел № 4 съдържат конкретика, въз основа на която да се изведе престъпна дейтелност на подсъдимите или пък да се подкрепят показанията на пострадалите и техните близки, снети на досъдебното производство. АСпНС подробно е разяснил в мотивите си на кой доказателствен

материал /що се касае до свидетелската информация/ обляга своите изводи и защо. В тази негова процесуална дейност не са допуснати грешки, които да правят основателно оплакването за нарушаване правилата на чл.14 и чл.107,ал.5 НПК.

В този ред на мисли на второ място трябва да се вземе отношение по развитото в протеста оплакване за оценката от страна на решаващите съдилища на ВДС, съдържащо разговор на 05.11.10 г., документиран със СРС, в арестно помещение, намиращо се в поделение на МВР в гр.Камено. Този разговор се води между подсъдимите Ч. и М. и свидетеля А. и буквално е възпроизведен от прокурора в неговия протест. Експлоатирането на въпросното СРС е разрешено по надлежен ред, но според защитата представлява класически случай на заобикаляне на строго лимитираните в процесуалния закон и ЕКЗПЧОС правила за събиране и проверка на доказателствата, замествайки гласните доказателствени източници и съблюдаване на постулатите за тях. По мнение на настоящата инстанция няма пречка да бъдат поискани, разрешени и експлоатирани СРС-та като обсъжданото, възпроизвеждащо разговор между задържани лица в арестни помещения. Няма пречка и да бъдат ползвани в доказателствен план. От една страна, по този начин не се замества възможността лицата да депозират показания и обяснения, в зависимост от процесуалното им качество по съответното дело. От друга-съгласно разпоредбата на чл.177,ал.1 НПК присъдата не може да се основава само на данните от специалните разузнавателни средства. Така че тази „неестествена контролирана среда” не следва да бъде изключена по правило.

Съвсем отделен е въпросът как по същество ще се цени информацията, набрана чрез такова СРС. Точно за нейното съдържание спори прокурорът в своя протест. На стр.43 и 44 от въззивното решение АСпНС е взел отношение по този проблем и ВКС изцяло се солидаризира с казаното от него. На фона на законосъобразно изведените ценими показания на свидетелите от съдебната фаза, третираната във ВДС-то информация основателно е намерена за неспомагаща за разкриване на обективната истина и за извеждане на инкриминираната престъпна деятелност, при това на тримата подсъдими.

По-нататък, представителят на държавното обвинение оспорва изключването от годната за ценене доказателствена маса на ВДС, съдържащо документиран при експлоатация на СРС, приобщено по настоящото производство по реда на чл.177,ал.3 НПК, разговор между Ч. и А., воден в ресторант „К.”, в центъра на гр.С. За да подходи по атакувания начин, съдът е преценил, че СРС-то е разрешено от некомпетентен орган. Това е трябвало да стори председателят на Софийски градски съд /СГС/ предвид факта, че досъдебното производство, по което е приложено СРС-то, се е водело срещу магистрат. Но след като сред подсъдимите по настоящото производство липсва магистрат, отстоява тезата си държавният обвинител, няма значение, че разрешението не е дадено от председателя на СГС или упълномощен от него заместник председател. В съдебно заседание пред ВКС представителят на ВКП продължава в защита на тази позиция, наблягайки на обстоятелството, че става дума за контролиране на апелативния прокурор на Бургас, но не като обвинител или другояче казано „магистрат”- лице с функционален имунитет. Затова е възможно разрешението да не се иска и да не се дава от председателя на СГС.

Претендираната аргументация е абсолютно несъстоятелна. За да се докаже тази несъстоятелност обаче, трябва да се проследи как е поискано и как е дадено разрешението за експлоатиране на СРС, както и за какво и срещу кого се е водело съответното производство. От папка № 1, неразделна част от ДП 8/11, СО-СПП,

пр.пр.4-989/11 г.-СГП, ВДС по СРС-искане на ГДБОП, пр.пр.3-259/11-ВКП, пр.пр.10463/10 г.-СГП-явна, л.21 и сл. е видно, че на 18.04.11 г.в ОС-София е заведено искане № 134 на директора на ГДБОП-МВР, за използване на специално разузнавателно средство, оперативен способ чл.5,6,7 от ЗСРС-наблюдение,подслушване и проследяване по отношение на Т. И. Ат. на територията на цялата страна. То е удовлетворено от председателя на ОС-София, считано от 18.04.11 г.за срок от 60 дни /л.24/. Видно от мотивите на искането, става дума за получени данни за извършени корупционни деяния от страна на Е. Зл. Хр. - Апелативен прокурор при АП-Бургас. Според получената информация държавният обвинител поддържа близки отношения с лица от криминалния контингент и използва служебното си положение, за да влияе на водените срещу тях /сред които е посочен и Ч./ досъдебни производства на територията на целия Бургаски съдебен район. На л.29 и сл. от същата папка е приложено искане-продължение с рег.№ 191/ 14.06.11 г., отново насочено към председателя на ОС-София, със същите като гореизложените мотиви за Е. Хр., с получаване на разрешение /л.32/ за продължаване на използване на СРС-наблюдение, подслушване и проследяване по отношение на Т. И. А. на територията на цялата страна, считано от 16.06.11 г., за срок от 120 дни. Специализираната прокуратура е изпратила цитираните материали на СпНС за приобщаване на основание чл.177,ал.3 НПК към доказателствения материал по настоящото производство, доколкото е от съществено значение за изясняване на фактите по производството.

Предвид гореизложеното е повече от ясно, че исканията за експлоатиране на СРС-та са били мотивирани с оглед качеството на Е. Хр. - Апелативен прокурор в АП-Бургас, заради данни за извършени от него престъпления от общ характер. При това положение на основание чл.35, ал.3 НПК подсъдността безусловно е била на Софийски градски съд. Следователно именно председателят на този съд с изключителна компетентност в случая е бил легитимиран да разреши исканите СРС-та. След като това по неясни причини е сторено от председателя на ОС-София, който сам е следвало да оцени своята липса на компетентност, законосъобразно е изведено заключение за невъзможност да бъдат ползвани данните от обсъжданите ВДС-та. Просто казано, щом като държавното обвинение желае да се ползва от тези материали в този наказателен процес, ще понесе неблагоприятното от непреценяването им по същество поради липса на компетенции на разрешилия ги орган. Ако се сподели проповядваната от прокуратурата теза за възможност да се ползват ВДС-тата, без значение че СРС-тата са разрешени по опорочена процедура, тъй като Хр. не е подсъдим по настоящото дело, означава да се допусне заобикаляне на изричните правила на ЗСРС и НПК и в проекция- да се узакони произволът.

След като съдилищата по фактите са подходили по посочения начин, не може да се приеме възражението на прокурора, изписано в неговия протест, че неправилно първостепенният съд е провел разпит на Т.А. относно споделяната информация между него и Ч. по време на разговора им в ресторант „К.". Вярно е, че втората инстанция не е излагала съображения в тази насока, но тя не е и съзряла процесуален проблем. Такъв не се наблюдава и от ВКС. Атанасов е бил разпитан за възприятията му за факти и обстоятелства, относими към предмета на производството и новонабавени в рамките на процеса. А каква е била и доколко има съответна нова интерпретация в неговия разказ пред съда, както твърди прокурорът в своя протест, точно държавното обвинение е следвало да установи и преодолее при провеждане на разпита на коментирания свидетел.

Депозиранияте от Ат. показания са отчетени от решаващите съдилища по законосъобразен начин.

С оглед изложеното, върховната съдебна инстанция по наказателни дела не намира основания за отмяна на атакувания съдебен акт поради допускане на съществени процесуални нарушения от страна на второстепенния съд. При процедурно вярно разискване по годната за ценене доказателствена съвкупност, са изведени верни заключения от фактическа страна, въз основа на които правилно е приложено и материалното право. Не е допуснато нарушение нито на чл.348,ал.1,т.2 НПК, нито на чл.348,ал.1,т.1 НПК.

Само в сферата на пълнота на процесуалното изследване ВКС желае да заяви, че споделя напълно аргументацията на въззивната инстанция относно липса на възможност за прочит на депозиранияте на досъдебното производство показания на анонимен свидетел № 6, каквато е и тезата на защитата. Този свидетел е отказал да се яви пред съда за разпит, който отказ е демонстрирал пред едната страна по делото-прокурора. Като оставим настрана оправданието на анонимния свидетел за изпитвания страх за живота му, ако свидетелства пред съда, реализираният по посочения начин отказ не вменява депозиранияте на ДП негови показания в никоя от лимитативно изброените предпоставки на чл.281,ал.1 НПК. Това е повече от обяснимо, най-малко предвид заложените в чл.18 и 19 НПК постулати за непосредственост и устност на наказателното производство.

В съдебно заседание пред ВКС представителят на ВКП настоява този съд да отговори възможно ли е да се постанови осъдителна присъда по данните от специални разузнавателни средства, наред с показанията на свидетели, депозирани на досъдебното производство и прочетени пред съда на основание чл.281, ал.4 НПК. Тази претенция за произнасяне е породена от предложението за преодоляване на забраните, въплътени в разпоредбите на чл.177,ал.1 и чл.281,ал.8 НПК. Съгласно тях се установява невъзможност осъдителна присъда да бъде постановена било само на основание на данните от СРС, било само на прочетени по реда на чл.281, ал.4 НПК свидетелски показания. ВКС не е длъжен да разсъждава задълбочено по този проблем, предвид позицията му по отношение на разглежданите от процедурна гледна точка доказателствени материали по настоящото дело. Желаете обаче да отбележи, че съществуването на цитираните забрани се корени в необходимостта да бъде адекватно реализирано правото на защита на обвиняемото, респективно подсъдимото лице, предвид възможността му да се противопоставя активно /конфронтира/ на уличаващите го източници. Ако такава възможност не се предоставя поради характера на доказателствените материали- СРС-та и свидетелски показания, при които за обвиняемия е било невъзможно да разпита изобличаващия го свидетел /за разлика от случаите по ал.3 на чл.281 НПК/, отговорът следва да бъде отрицателен. В такъв аспект, що се касае до реализиране правото на защита в контекста на изискването за провеждане на справедлив процес, е и принципното произнасяне на ЕСдПЧ.

Водим от изложените съображения и на основание чл.354,ал.1,т.1 НПК, Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 38/04.12.14 г., постановено от Апелативния специализиран наказателен съд по В.Н.Д.186/14 г.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1/

2/